

Шембарецька Ольга,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 013 «Початкова освіта»,
Житомирський державний університет імені Івана Франка;

науковий керівник: **Бірук Наталія,**
кандидат педагогічних наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ВИКОРИСТАННЯ ВПРАВ НА РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ УЧНІВ НА КОРЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТТЯХ З «КАЗКОТЕРАПІЇ» ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

За останнє десятиліття система освіти кардинально оновилася, одним із дуже важливих нововведень є особистісна орієнтація педагогів на підтримку дітей з особливими освітніми потребами. Дитина з особливими освітніми потребами сприймає світ більш болісно, тому вона потребує допомоги дорослих у процесі навчання у школі (дизайн приміщення, асистент вчителя, адаптація і модифікація програм, а також корекційні заняття).

Корекційно-розвиткова робота – це комплекс певних заходів, система супроводу дітей з ООП щодо корекції порушень, труднощів засобами розвитку емоційно-вольової, пізнавальної сфери, мовлення, а також особистісних проявів дитини. Однією з таких форм розвиткових занять з корекції навчальних труднощів є «Казкотерапія». Це ефективний метод роботи з учнями початкової ланки, які переживають ті чи інші когнітивні, емоційні та поведінкові труднощі [1].

Суть «Казкотерапії» у створенні незвичайної казкової атмосфери, що робить мрії дитини реальними, допомагає дитині вступити у боротьбу із власними страхами, комплексами, недоліками, дає відповіді на запитання, ненав'язливо розкриває шляхи виходу, або варіанти поведінки у різних ситуаціях, допомагає сором'язливим дітям додати впевненості у собі, у власних силах [2].

Вибір казки чи оповідання повинен враховувати наступне:

- вікові особливості дитини;

- здатність дитини до самостійного читання;
- бажаною є відповідність пори року, коли відбуваються події у казці чи оповіданні календарю;
- специфічні освітні і психологічні особливості дитини.
- розмір оповідання має бути адекватним здатності дитини прочитати чи уважно прослухати його;
- тема казки не повинна викликати у дитини негативного психологічного сплеску;
- для дітей першого року навчання, а за необхідності й для старших можна використовувати ілюстрації до казок чи оповідань.

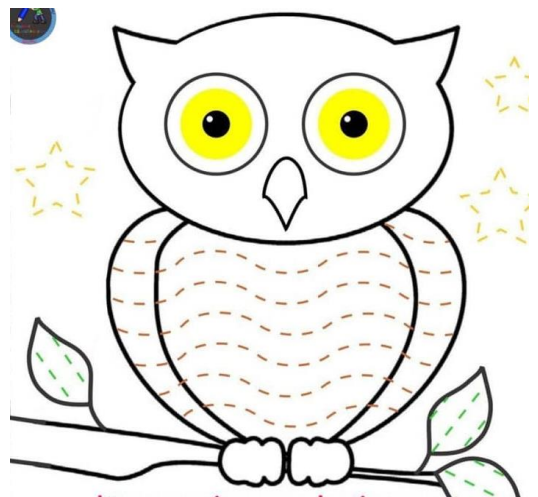
Окрім роботи над казкою, на кожному занятті проробляємо одну або дві вправи на розвиток пізнавальної сфери учнів з особливими психологічними і освітніми потребами, що робить урок різноплановішим і цікавішим для учня.

Серед таких вправ можемо виділити такі:

Вправи на розвиток дрібної моторики рук.

«Домалюй і розмалюй».

Мета: формувати необхідні умови для здійснення навчальної діяльності; сприяти формуванню графомоторних навичок; розвивати дрібну моторику рук для полегшення процесу оволодіння навичками письма, малювання, для профілактики дисграфії і деслексії; підвищувати розумову працездатність, посидючість; розвивати фантазію, уяву, творче бачення предмета, а також відчуття кольору; виховувати акуратність.

Вправи на розвиток уваги і координації рухів.

«Обведи обома руками».

Мета: формувати необхідні умови для здійснення навчальної діяльності; сприяти формуванню графомоторних навичок; розвивати координацію, здатність працювати двома руками, дрібну моторику рук для полегшення процесу оволодіння навичками письма, малювання, для профілактики дисграфії і деслексії; підвищувати розумову

працездатність, посидючість; розвивати фантазію, уяву, творче бачення предмету, а також відчуття кольору; виховувати акуратність.

Перед дитиною зображення ламаної або хвилястої лінії. Учень

ставить палець однієї руки на початок, а палець іншої на кінець лінії. Після чого починає рух з обох сторін одночасно до центру.

Умова: висота, ширина зубців чи хвиль повинна бути однаковою з обох боків від центру, малюнок симетричний.

Вправи на зображення власних

почуттів.

«Розкажи, що відчуваєш».

Мета: формувати здатність дитини розповідати про свої почуття і настрій; описувати їх, використовуючи дієслова, прикметники і прислівники для передачі ознаки дії чи стану предмета або ознаки якості; розвивати фантазію, уяву, мислення.

Корекційний педагог показує дитині емоцію, зображену на картці, а дитина описує. Наприклад: Мені дуже весело, я радісний, щасливий, я сміюсь.

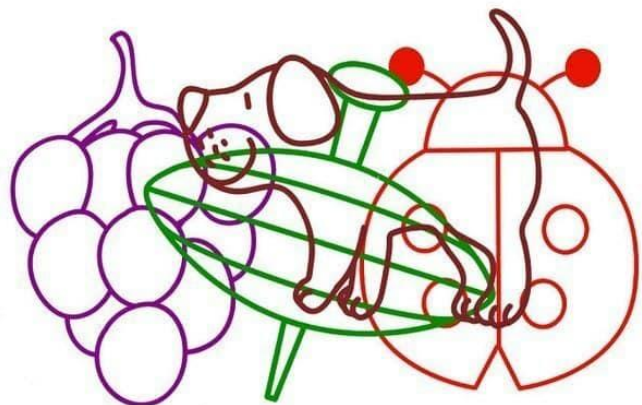
«Дзеркало».

Мета: вчити дитину керувати своїми емоціям, поліпшувати свій настрій.

Вправи на розвиток уваги.

«Що на картинці?».

Мета: розвивати увагу, мислення і мовлення, зорове сприйняття дитини і навички письма; поповнювати словниковий запас.

На картинці зображено декілька різних предметів один поверх другого. Кожен предмет іншого кольору. Дитині потрібно назвати їх і записати.

Ускладнення: не виділяти предмети за допомогою кольорів.

«Веселий коректор».

Мета: розвивати увагу, мислення, мовлення і зорове сприйняття дитини; формувати навички читання.

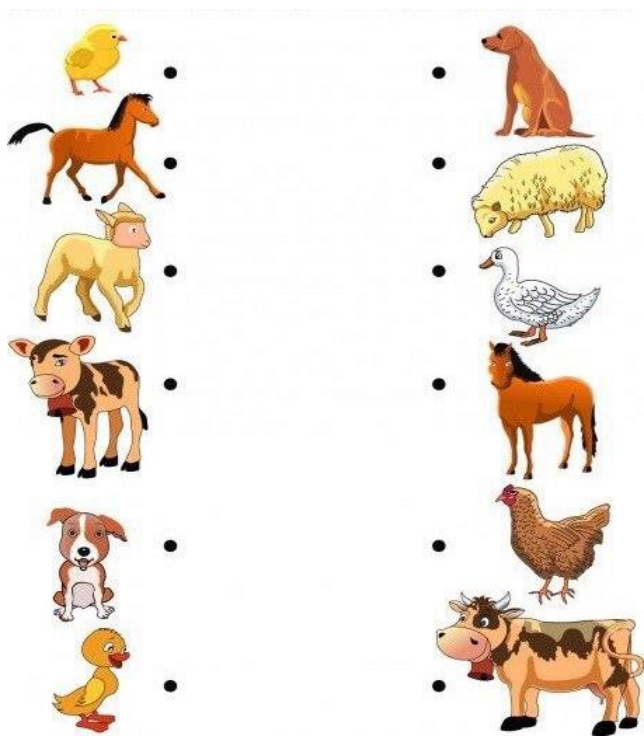
Перед дитиною на листочку набір випадкових букв:
лпоіулдпоудпнеодйєцеццпошешо
рьмитидддіуоплпощдждфлаоджцулопддукпдцупопдцуюопудлпоцурошуко
пцуожйщгозщйзшооп.

Завдання: знайти, наприклад, букву «Ш» і перекреслити її, а букву «О» підкреслити чи обвести колом і т.д.

Вправи на розвиток логічного мислення.

«Відповідності»

Мета: вчити дітей визначати зв'язки між предметами, і доводити

правильність свого рішення; розвивати окомір, вміння зосереджуватись, довільну увагу і зорове сприйняття; виховувати бажання навчатись новому.

Перед дитиною шість-вісім зображень, що знаходяться у двох стовпчиках чи двох рядах.

Завданням дитини є знайти в другому ряду чи стовпчику предмет, що тісно пов'язаний з предметом з першого стовпчика чи рядка.

Наприклад: мама і дитина; хвіст і тварина, якій він належить тощо. Після виконання завдання потрібно пояснити своє рішення.

Ускладнення: замість зображень завдання подається у вигляді слів.

Вправи на розвиток мовлення.

«Опиши»

Мета: вправляти дитину у доборі потрібних прикметників, дієслів для того, щоб передати ознаки і дію певного предмета; формувати і збагачувати словниковий запас дитини, здатність до аналізу, формувати звукову і граматичну культуру, а також розвивати зв'язне мовлення учня;

вчити дитину спілкуватися; розвивати спостережливість, увагу, уяву, мислення.

Наприклад: написати ознаки пізньої осені або описати свого друга.

Висновок: Заняття з «Казкотерапії» яскраві, з картинками і веселими завданнями. Дитина із задоволенням виконує дані завдання, адже урок проходить в атмосфері невимушеності, гри. Дитина читає казку чи оповідання, з допомогою питань переказує її, додаючи щось своє, таким чином виступаючи співавтором. На занятті дитина постійно користується не тільки ручкою і простим олівцем, а й кольоровими олівцями, можна використати пластилін або фарби. Зацікавлена дитина краще сприймає матеріал.

Корекційне заняття з курсу «Казкотерапія», включаючи вправи на розвиток пізнавальної сфери, розраховано на потреби певної дитини і тому є дієвим у роботі корекційного педагога або асистента вчителя[2].

Список використаної літератури:

1. Шембарецька О.С. Особливості викладання іноземної мови в інклюзивному класі початкової школи. URL: <http://surl.li/fbqna>
2. Шембарецька О.С. Соціальний педагог в умовах НУШ. Корекційні заняття з казкотерапії за творами В.О. Сухомлинського у роботі з учнями з особливими освітніми потребами (1-2 клас): практичний посібник.